

OLIVER DRAGOJEVIĆ – DIVOTA PJEVANJA

Oliveru Dragojeviću, slično uzoru mu Rayu Charlesu, laska se kako može i telefonski imenik pretvoriti u uzbudljiv glazbeni doživljaj. Ova često rabljena hiperbola ipak je precizno definirala pjevačeve sposobnosti. Po klasičnim mjerilima belkanta u njegovu slučaju ne može se govoriti o lijepom pjevanju (kao uostalom i u primjeru samog "brothera Raya"), ali na krilima emotivne, "duševne" interpretacije glas mu se pretvara u meritum posebne osjećajnosti, u meritum "dalmatinskog soula" (ili onoga što su Dražen Vrdoljak, pa Zlatko Gall nazivali "južnjačkom utjehom"), u glas snažna dojma i "nove ljepote". Može se to usporediti s duhovnim bogatstvom koje će nadjačati svaku fascinaciju ljepotom zasnovanoj na izvanjskom, njezinu neumitnu prolaznost. Takvo što teže se nalazi i nedvojbeno duže traje.

Priča je to o Oliveru Dragojeviću, o njegovoj divoti pjevanja kao mitskoj potrazi za srećom, za smislom života, za razlozima vlastitog putovanja našim pop-sazviježdem.

Rođen u Splitu 7. prosinca 1947. podrijetlom je Korčulanin, iz Vele Luke. Njegova se vrhunaravna muzikalnost i strast za glazbom krila u krhkom dječjačkom tijelu još otkako je u kratkim hlačama pohađao nižu pa srednju muzičku (klarinet); u petnaestogodišnjem očalinku, klaviristu i pjevaču splitske Tequile (pretvorene u Batale, usput čiji je podmladak Mladih batala postao Dalmatinski magazin, a ovi pak Huljićev Magazin); čula se na Splitu 67 u nesigurnom nastupu još zelena solista s naočalima snažne dioptrije s kasnije kulturnim "Picaferajem", progenitora nove dalmatinske pjesme Zdenka Runjića (stihove je napisao nogometni sudac Ante Duplančić!); u ključnom članu anonimnog „čvrgerskog“ orkestra koji je brusio estradni zanat dugogodišnjim izbivanjem u inozemstvu; u kratkom izletu u Dubrovačke trubadure ("Mi smo dečki") i još kraćem s grupom More ("Zla djevojka"); zatim ponovno u solističkoj ulozi na Splitu 74 u slavljeničkoj "Ča će mi Copacabana" Tea Trumbića, sve dok nakon Runjićeva "Galeba i ja" (stihove je napisao splitski pjesnik u Zagrebu Tomislav Zuppa), u "Skalinadama" i "Malinkonijama" nismo počeli otkrivati "kozmičkog Dalmatinca", kako će ga davne 1977. vidjeti nadahnuti Vrdoljak, već cijenjeni kritičar rokeraške provenijencije, ali i jazzerskog nagnuća.

Bila je to kovanica koja je zapravo zarana odredila Olivera kao pjevača univerzalnih kajdi, čija će popularnost duže vrijeme tinjati tek kao dragocjeni žar što su ga Dalmatinci i fanovi južnjačka kolorita i osjećajnosti - doduše nemali broj njih! - brižljivo njegovali i uzdizali iznad trivijalnosti estradne svakodnevice. Runjić je Oliveru namijenio ulogu delikatna pjevača

finog melizma različitog amoroznog diskursa i urbanog mediteranskog ambijenta kojeg su prigrlili ipak malobrojniji, gradskiji i ambiciozniji ljubitelji glazbe s gramofona; glazbe koju će ubrzo nazivati tek uvjetno prihvatljivom sintagmom "dalmatinske šansone". Dapače, Vrdoljak će zapaziti da je Runjićeva vokacija skladatelja endemske naravi. On je ovisnik o gradu, a grad je Split, a Split ima ulogu dalmatinskog Napulja i sve je opet tvrdo mediteranski, da ne kažem talijanski, jer Runjić je bio teško inficiran sanremskom kanconom od svojih najranijih dana. Oliver je dobro prodavao - "Skalinada" i mnoge potom zaslužile su naljepnicu zlatne ploče. I tako sve do 90-ih.

A onda..."Cesarica" i "Neka nova svitanja" značili su na neki način i rastanak s poetikom Zdenka Runjića i njemu bliskih pjesnika Zuppe, Fiamenga, Popadića, Jurasu...sa zvukovljem kojeg je sve te godine autoritativno gradio Stipica Kalogjera. Fascinantna "Štorija" glasovitoga dvojca upravo je ispisivala zadnje stranice zajedničke priče; urezivala zadnje brazde prepoznatljiva zvuka i potom ostala kao nasljeđe "dici" konačno 1998. upakirana u magičnu peterostruku „CD škatulu“.

Pjevač se istodobno rasfriškavao upravo u društvu "splitske dice": Gibonnija, Belana, Dvornika, Lukija, Bana. Na neki način, vraćao se počecima kada je u Podrumima Dioklecijanove palače s Batalima gradio mit što ga je slavio kao svemogućega, sposobnoga da izvodi sve od Adamoa do Jamesa Browna! Činilo se da se Kozmički Dalmatinac vraćao kozmičkom bluesu! Techno i disco naraštaj i izgubljena novovalna generacija priznala ga je kao živog spomenika pop glazbe, nešto slično kako se doživljavao tijekom 60-ih i 70-ih Ivo Robić, s čime, naravno, ni posniježeni, vjerni fanovi, ni „napušteni“ Zdenko Runjić i stara klapa, nisu imali ništa protiv. On postaje "Glas", "The Voice", kako se uz Gallovu kompetentnu biografiju "Južnjačka utjeha" povlači još jedna usporedba, više statusna, s drugim planetarnim velikanom Frankom Sinatom. A glas mu je od mladenačkog, koji je težio tenorskim visinama, postao opori bariton. Vrijednosni sudovi publike i struke odjednom su se u njegovu slučaju podudarali do te mjere da je svakim novim diskom (ploče su postale povijest) osvajao hrpe Porina (novoutemeljena hrvatskog Grammyja) i istodobno obarao rekordne prodaje.

Kalogjeru će mijenjati razni - tihi profesor splitskog popa, nedavno nas je ostavio tužnima, Remi Kazinoti (u studiju Tome Mrduljaša, koji je usput zaslužan za "Bez tebe", jednu od većih Oliverovih uspješnica), na kratko talentirani, ali nepouzđani Mineo i hvaljeni Dragan Lukić Luky, pa novi gospodar pop produkcije Nikša Bratoš, onda akademski čitači Oliverove aktualne fuzije soula, džez, "dalmatinske šansone" i klasike Alan Bjelinski i Ante Gelo - ali

prava je istina da je do tada Runjićevu ulogu ideologa, i kormilo vlastite životne škune, konačno Dragojević, kao izvršni producent, (pre)uzeo u svoje ruke. Činilo se da je sve do prvih nekoliko dvijetisućitih bio u stanju s albumima kao što su "Vrime", "Duša mi je more", "Dvi, tri riči", "Trag u beskraju", "Vridilo je" sam poput kakvog diskografskog Herkula održavati na površini dobro nagnuti hrvatski estradni brod. Nitko nije uspio do te mjere spojiti glasove publike, uzaludnih vjernika kompaktnih ploča i porinovskog glasačkog tijela kao "stari morski vuk", kako su mu počeli tepati inače sve nemuštiji mediji. Postao je pjevač čije su koncerte pohodili i stari i mladi, i seoska i urbana publika, narodnjaci i rokeri, dijeleći repertoar pokojnog barda i onaj novih mu suradnika Gibonnija, Petra Graše, Jure Stanića, najčešće, te veloluškog prvaka na udicu Vinka Barčota, Harija Rončevića ili Lee Dekleve i, sve češće, ponekog vlastitog uratka; zvuk do i nakon "Novih svitanja", ovisno o ambijentu, gotovo pola-pola. "Galeb i ja", "Oprosti mi, pape", "Picaferaj", "Molitva za Magdalenu", "Nadalina", "Nedostaješ mi ti", "Ništa nova" i završna "Vjeruj u ljubav" izvode se usporedo s "Morskim vukom", "Brodom u boci", "Lijepom bez duše", "Cesaricom", "Moj lipi anđele", "Tko sam ja da ti sudim", "Pred tvojim vratima"...

Kao kolos popularne glazbe s aureolom pjevačkoga genija izdigao se iznad prostora bivše države, ostavivši zvijezde kojima je nekad gledao u leđa u sjeni iza sebe, ili, ako hoćete, pokraj sebe. Njegovo odbijanje da nastupi u Srbiji, gdje su ga oduvijek obožavali, potaklo je spekulacije kako bi danas napunio bez problema i dvije Marakane. U međuvremeno, on je pribjegao, čini se, lakšem ispunjenju: ostvarili su mu se profesionalni snovi da svira u njujorškom Carnegie Hallu, londonskom Royal Albert Hallu, pariškoj Olympiji, sidneyskoj Operi, bečkom Konzerthausu, lasvegaškom Pearl Theatru. Istodobno, stotine tisuća prevaljenih kilometara, tisuće neprospavanih noći, neumjereni život glazbenika koji se otimao kontroli u jednom trenutku platilo je svoj danak, na sreću, tek upozoravajućim inzultom. Sve životne bure i nevere smirivale su se u obiteljskoj luci i u onoj hereditarnoj - Veloj. Oliver spada među rijetke pop umjetnike koji sebi mogu dopustiti luksuz da se poput prosvjetnih radnika (pa i on je neka vrsta profesora!) odmara za ljetnih mjeseci - kada njegov „fisherman“ postaje i nešto kao kuća putujuća - ali i da si bira društvo „komornih“ glazbenika jazzističkih nagnuća, virtouza usne harmonike i gitare: Španjolca Antonija Serrana i domaćeg Elvisa Stanića. Dapače, Stanić će biti i producent njegovog posljednjeg samostalnog albuma, također porinovskog „Tišina mora“, prije nego će s Đibom i „Familijom“ prošlu godinu zaključiti s još jednom hrpom prestižnih Propadalovih kipića.

Tako u svakom trenutku Oliver potvrđuje status iznimnog artista posvećenog glazbi. On će za vrućih večeri u ambijentu rodne Arkadije prekidati i obećane si ferije predajući se bez ostatka Euterpi. Tradicija dugog niza otvorenih solističkih nastupa kada prateći se klavijaturama, i po potrebi gitarom, izvodi sve od „Night In Tunisia“ do „Sjećanja na Velu Luku“ priziva sliku antičkog teatra; otkriva nam uzbudljivu tajnu vezu pojedinca i opčinjenog mnogobrojnog auditorija. Bit će to za sve one što su tom činu barem jednom nazočili konačan potpis unikatnog talenta kojim raspolažu samo oni rijetki posuti zlatnim prahom ekskluzivne muzikalnosti.

Ovaj tekst trebao je imati drugačiji kraj, nešto na tragu još jedne izreke koja se veže uz čudo od pjevača u godini proslave 70. rođendana i 50 godina njegove diskografije. Slavilo se do pola, tek koncertom u zagrebačkoj Areni, ona splitska fešta i potom „životni Porin“ dolazili su usred jedne od onih važnih utakmica s kojima se u posljednje vrijeme već po prirodi stvari sve češće susrećemo, jednog od onih trenutaka kada svjesni neumitnosti odlaska tražimo ljepotu onog duhovnog bogatstva s početka ove priče, onu mitsku ljepotu kojom nam Oliver vlastitom divotom pjevanja svjedoči u ime svog, našeg i mnogih sljedećih života.

Na koncu kao pripadnik bratstva glazbenika parafrazirat ću jednog drugog genija pjesme:

„Moj prijatelj je umro,
da, umro je naš brat...“

Napustio nas je konačni ljubavnik pjesme i mora; duša i nadahnuće naše pop glazbe.
Velikan.

SINIŠA ŠKARICA